

Oppimisen tuen uudistus Espoossa

Hyvä kasvun ja oppimisen lautakunta, oppimisen tuen lainsäädäntö on uudistumassa ensi elokuussa. Kauan odotetun uudistuksen tarkoituksena on vastata aiempaa paremmin oppilaiden lisääntyneeseen tuen tarpeeseen, parantaa luokkien työrauhaa ja vähentää opettajien hallinnollista taakkaa. Olemme viime aikoina seuranneet median välityksellä lakimuutoksen valmistelua eduskunnassa, emmekä voi olla miettimättä, miten uutta lakia tullaan tulkitsemaan Espoossa ja millaisiin käytännön haasteisiin ensi vuonna mahdollisesti törmäämme.

Tämänhetkisen tiedon mukaan uusi laki ei välttämättä tuokaan riittävästi lisäresurssia koulun arkeen. Alunperin uuden lain luonnoksessa oli kirjaus siitä, että luokkaan ohjataan toinen opettaja, mikäli tuen tarvitsijoita on enemmän kuin viisi. Nyt Espoossa ollaan kuitenkin linjaamassa, että esimerkiksi käyttäytymisen haasteita omaavia oppilaita ei tähän kiintiöön laskettaisi mukaan, vaikka sekin on yhtä lailla peruste tukitoimille. Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että jo muutenkin isoissa yleisopetuksen ryhmissä voi olla vaikka kuinka monta käytöksellä oireilevaa oppilasta, eikä tämä tuo yhtään lisäresurssia luokkaan. Jokainen koulussa työskentelevä tietää, että juuri nämä käytöshäiriöitä omaavat oppilaat kuormittavat kaikkein eniten niin muita oppilaita kuin opettajiakin. Tämä linjaus siis huolestuttaa meitä kovasti ja toivomme, että myös käyttäytymisen haasteet ymmärretään perusteiksi tukitoimille, eikä niitä rajata pois.

Tiedämme, että tällä hetkellä tehostetun tai erityisen tuen oppilaiden määrää yleisopetuksen ryhmässä ei ole rajattu lainkaan. Tämä on osaltaan jo vaikuttanut hyvin erilaisten opetusryhmien syntyymiseen eri puolille Espoota. Monissa espoolaisissa kouluissa luokkakoot ovat todella suuret ja oppilasaines on vuosi vuodelta heterogeenisempää. Yhden luokanopettajan tai aineenopettajan voimavarat ja erityispedagoginen osaaminen eivät mitenkään riitä jokaisen oppilaan yksilölliseen huomioimiseen. Tähän ongelmaan uusi laki toisi kaivattua helpotusta. Kahden opettajan voimin opetusta voitaisiin eriyttää paremmin oppilaiden taidoille sopivaksi. Käytöshäiriöt ja sosiaalisten taitojen puutteet ovat yhä yleisempiä ja tämäntyypisiä

ongelmia omaavat oppilaat tarvitsevat runsaasti aikuisen ohjausta kaikissa arkipäivän tilanteissa. Tällä hetkellä moni oppilas opiskelee alueellisessa pienryhmässä juuri sosiaalisten ja tunne-elämän haasteiden vuoksi. Nyt nämä alueelliset erityisluokat ollaan lakkauttamassa ja oppilaat siirtyvät omiin lähikouluihinsa ensi syksynä. Laissa ei kuitenkaan velvoiteta lopettamaan näitä alueellisia erityisluokkia. Onko siis kyseessä Espoon oma päätös? Mikäli alueelliset erityisluokat lakkautetaan, on erittäin tärkeää ennakolta miettiä, miten lähikouluihin saadaan riittävä osaaminen näiden oppilaiden opetuksen järjestämiseksi ja miten se on järkevintä kouluissa toteuttaa.

On sanottu, että koulut voivat perustaa omia erityisluokkia. Isoissa yksiköissä tämä onnistuu ja koulun sisäisiä pienryhmiä voidaan vaivatta perustaa, mutta pienemmissä yksiköissä se tulee olemaan vaikeampaa tai jopa mahdotonta. Myös tilakysymys huolettaa. Mistä löydämme nämä pienryhmätilat kouluista? Jo tällä hetkellä kouluissa on ahdasta, eikä pienryhmätiloja ole. Lisäksi moninaisilla tuen tarpeilla olevien oppilaiden opettaminen yhdysluokissa ei todennäköisesti ole sellainen tekijä, että se houkuttelisi päteviä erityisluokanopettajia töihin. Ja mikäli näihin kaikkein vaativimpiin erityisryhmiin palkataan keitä tahansa "kadunmiehiä", ei oppilaan oikeus pätevän ja asiantuntevan opettajan antamaan opetukseen toteudu.

Espoo kansainvälistyy ja kouluissa on vuosi vuodelta enemmän vieraskielisiä oppilaita. Valmistavaa opetusta ollaan vahvasti ohjaamassa yleisopetuksen luokkiin. Opetuskielen tuki kuuluu yhtenä osana uuteen lakiin ja tämän vuoksi onkin tärkeää huolehtia siitä, että tähän löytyy riittävästi resursseja eli kouluihin on mahdollisuus palkata esimerkiksi suomi toisena kielenä -opettajia. Jos resursseja ei ole tarpeeksi, joutuvat luokanopettajat hoitamaan myös nämä oppilaat yksin, luokanopettajan koulutuksellaan, joka ei riitä kohtaamaan kyseistä oppilasainesta.

Espoo-tarinassa korostetaan Espoon asemaa sivistyksen kärkikaupunkina. Tämä tavoite voidaan saavuttaa vain, mikäli koulutus nähdään jatkossakin tärkeänä investointina. Odotamme, että uuden lain myötä saamme vihdoin käännettyä oppimistuloksissa tapahtuneen notkahduksen takaisin oikeille urille. Pidättehän

uuden lain voimaan tullessa huolta siitä, että oppilaat saavat sen tuen, mitä he tarvitsevat. Myös opettajat ja rehtorit tarvitsevat uuteen lainsäädäntöön liittyvää koulutusta jo ennen lain voimaan tulemistä sekä siirtymävaiheessa lukuvuonna 2025-26.

Nyt on siis ensisijaisen tärkeää, että kuntien saama oppimisen tuen uudistukseen liittyvä lisärahoitus kohdennetaan laissa tarkoitettulla tavalla esimerkiksi pienempiin ryhmäkokoihin ja uusien, pätevien, opettajien palkkaamiseen. On myös tärkeää huomioda, että uusi laki ei anna perusteita purkaa olemassa olevia erityisluokkia tai pienryhmiä. Tukimuotoa koskevien päätösten tulee aina lähteä oppilaan tarpeesta ja toteutuksen on oltava oppilaan edun mukainen. Tuen uudistaminen on kokonaisuudessaan tärkeää ja kun se tehdään kunnassamme kerralla kunnolla ja sekä lautakunnan että kuntien tasolta yhdessä, voimme jatkossakin olla ylpeitä espoolaisesta opetuksesta. Toivomme, että 8,7 miljoonaa euroa, joka kasvun ja oppimisen toimialalle Espoossa lisätään, tulee myös osaltaan näkymään oikeasti koulujen arjessa niin, että raha menee kouluilla laadukkaan ja turvallisen opetuksen sekä ammattitaitoisen henkilökunnan hankkimiseen, eikä esimerkiksi kasvaviin tilavuokriin.

Yhdessä kohti koulutuksen kärkikaupunki -tavoitetta!

Yhteistyöterveisin,

Espoon ja Kauniaisten opettajien ammattiyhdistyksen hallituksen puolesta,

Minna Mäkelä, erityisluokanopettaja
Petra Siltainsuu, erityisluokanopettaja